

1. ผู้เล่าเรื่อง อ.มนต์ชัย บุญยะวิภากุล คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

2. ผู้บันทึก อ.มนต์ชัย บุญยะวิภากุล คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

3. บทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้เล่าเรื่อง

ประธานโครงการ การออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์ และองค์ประกอบอาคารจุดผ่านแดนถาวรบ้านคลองลึก ณ บริเวณด่านคลองลึก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ระหว่าง จังหวัดสระแก้วและคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต / หัวหน้าวิชา ARC594 หลักปฏิบัติวิชาชีพ

4. เรื่องที่เล่า

นวัตกรรมเพื่อสร้างสรรค์สังคม การบูรณาการเรียนการสอนกับหน่วยงานราชการ กรณีศึกษา การออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์ และองค์ประกอบอาคารจุดผ่านแดนถาวรบ้านคลองลึก ณ บริเวณด่านคลองลึก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

5. ความเป็นมาของเรื่องที่เล่า

เริ่มต้นโครงการเกิดจากทางจังหวัดสระแก้วได้สังเกตเห็นว่าบริเวณจุดผ่านแดนถาวรบ้านคลองลึก หรือที่เรารู้จักกันว่าตลาดโรงเกลือ เป็นจุดผ่านแดนที่สำคัญทางด้านเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยว แต่ปัจจุบันจุดผ่านแดนบริเวณนี้มีปัญหาหลายด้านโดยเฉพาะทางด้านกายภาพ เมื่อเข้าสู่ยุค AEC ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จุดผ่านแดนนี้จะยิ่งมีความสำคัญ เป็นหน้าเป็นตาของประเทศไทย เป็นเหมือนประตูของประเทศสำหรับชาวต่างชาติ ทางตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสระแก้วจึงประสานงานกับทางจังหวัดเพื่อริเริ่มโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณนี้ใหม่ จากนั้นจึงได้ประสานงานมาที่คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาชั้นนำด้านสถาปัตยกรรมของประเทศ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการออกแบบ ทางคณะฯ ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีโดยบูรณาการร่วมกับการเรียนการสอนวิชา ARC 594 หลักปฏิบัติวิชาชีพ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 เพื่อฝึกให้นักศึกษาได้ทดลองปฏิบัติงานจริงเพื่อสังคมและทำงานร่วมกับหน่วยงานราชการ

6. วิธีการขั้นตอน

ย้อนไปเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2557 ได้มีการร่วมลงนามความร่วมมือในการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์ และองค์ประกอบอาคารจุดผ่านแดนถาวรบ้านคลองลึก ณ บริเวณด่านคลองลึก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ระหว่าง จังหวัดสระแก้วและคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ของประเทศให้คงความสวยงาม ตามแบบศิลปวัฒนธรรมไทย ที่มีความเป็นระเบียบ เรียบร้อย สวยงาม ตามแบบชายแดน และให้สอดคล้องต่อวิถีความเป็นอยู่ของชาวไทย และกัมพูชา รวมทั้งยังเป็นการพัฒนาพื้นที่ด่านชายแดนไทยกัมพูชา ให้มีความเหมาะสม สามารถรองรับกับ

จำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเพิ่มมากขึ้น และให้สอดคล้องต่อการแข่งขันเสรีในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในการทำให้โครงการนี้ดำเนินการไปได้ มีวิธีการ/ขั้นตอน พอสังเขปดังนี้

ระยะเริ่มต้นโครงการ

หลังจากทางคณะฯ ตอบตกลงให้ความร่วมมือกับทางจังหวัดสระแก้ว การวางแผนและการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากต้องตกลงประเด็นในด้านต่างๆ ให้เรียบร้อยเพื่อความชัดเจนของผลงานที่ออกมา เนื่องจากบางทีความต้องการของแต่ละฝ่ายอาจมีความคาดเคลื่อน เช่น ทางจังหวัดอาจต้องการแบบก่อสร้างที่สามารถนำไปตีราคาและก่อสร้างได้เลย แต่ผลงานที่ทางคณะฯ จัดทำให้เป็นเพียงแบบร่างเสนอแนวคิดทางจินตภาพ ส่วนอีกเรื่องที่ไม่ค่อยคุ้นชินนักกับมหาวิทยาลัยเอกชนและคนทำงานทางด้านธุรกิจอย่างผม คือการทำงานกับหน่วยงานของราชการซึ่งจำเป็นต้องออกหนังสืออย่างเป็นทางการ จากนั้นจึงนำมาวางแผนร่วมกัน

เมื่อมีการบูรณาการกับการเรียนการสอน จำเป็นต้องอธิบายเกี่ยวกับโครงการให้นักศึกษาเข้าใจถึงแนวคิดและเหตุผลในการจัดทำโครงการนี้ ซึ่งให้เห็นว่าถ้าผลงานที่ออกแบบสามารถนำไปทำได้จริงก็นับเป็นหน้าเป็นตาของประเทศ ในส่วนนี้นักศึกษาเข้าใจและยินดีในการมีส่วนร่วมในโครงการ ในการปฏิบัติงานในโครงการนี้เนื่องจากมีนักศึกษาเป็นจำนวนมากจึงได้มีการกำหนดให้นักศึกษาจัดตั้งทีมในรูปแบบบริษัทจำลองขึ้นเพื่อรับงานจากภาครัฐ แต่ละคนในบริษัทจะแบ่งบทบาทและหน้าที่เช่น ผู้สำรวจและเก็บข้อมูลจากพื้นที่ ผู้ออกแบบ ผู้ผลิตงาน ผู้นำเสนองาน

หลังจากสรุปเนื้อหาทางานโดยชัดเจนแล้วทางคณะฯ ได้จัดให้มีการลงนามความร่วมมือ (MOU) ระหว่าง จังหวัดสระแก้วและคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต โดยมีเนื้อหาชัดเจนถึงกรอบความร่วมมือระหว่างทั้งสองฝ่ายเหมือนเป็นข้อตกลงที่ทำร่วมกัน โดย MOU นี้ทางคณะฯ ยังนำมาใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาเรื่องการบริหารสู่สาธารณะได้อีกทาง

ระยะสอง การสำรวจ จัดเก็บข้อมูล วิเคราะห์ และ การออกแบบ

เมื่อเริ่มโครงการ ทางคณะฯ ได้เชิญตัวแทนจากจังหวัดสระแก้วมาบรรยายถึงภาพรวมของบริเวณจุดผ่านแดนถาวรบ้านคลองลึก เพื่อให้นักศึกษาทั้งหมดเข้าใจร่วมกันถึงความต้องการจากภาครัฐว่าปัจจุบันมีปัญหาอะไร ต้องการปรับปรุงพื้นที่ไปในทิศทางไหน และ บริเวณไหนบ้าง โดยพื้นที่สำหรับการออกแบบได้แก่ ชุมเฉลิมพระเกียรติ เกาะกลางถนนบริเวณสภ.คลองลึก เส้นทางด่านเข้า-ออก ประเทศไทย ทางเดิน เลนส์รถเข็น เลนส์รถยนต์เข้าออก ที่พักคอย อาคารขาเข้า อาคารขาออก ภูมิทัศน์ เกาะกลาง ริมนถนน โดยรอบ

ตัวแทนแต่ละทีม ลงพื้นที่เพื่อทำการสำรวจพื้นที่บริเวณจุดผ่านแดนถาวรบ้านคลองลึก และ ตลาดโรงเกลือ จังหวัดสระแก้ว โดยทางตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสระแก้วได้ให้ความอนุเคราะห์ส่ง ทีมงานพาทีมอาจารย์และนักศึกษาสำรวจพื้นที่ และ พาเยี่ยมชมระบบและวิธีการในการตรวจคนเข้าออก ประเทศ

ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลถูกนำมาวิเคราะห์และทำการออกแบบโดยทางคณะฯ ได้ขอความร่วมมือกับอาจารย์ในคณะที่เชี่ยวชาญทางด้าน การออกแบบและวางแผนช่วยมาเป็นที่ปรึกษา เพื่อให้ผลงานออกแบบออกมาในระดับที่น่าพอใจ

ระยะสาม การนำเสนอแบบขั้นต้นและการนำเสนอแบบแก่หน่วยงานภาครัฐ

การรับฟังความคิดเห็นขั้นต้น หลังจากที่นักศึกษาแต่ละทีมออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์เป็นที่เรียบร้อย เพื่อฝึกให้นักศึกษารับฟังข้อคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ดูแลพื้นที่โดยตรง ทางคณะฯ จึงจัดให้มีการนำเสนองานขั้นต้น โดยเชิญตัวแทนจากจังหวัดสระแก้วจำนวน 3 ท่าน มาตรวจผลงานของนักศึกษา เพื่อให้ข้อคิดเห็นในการนำไปพัฒนาผลงานให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นำเสนองานขั้นสุดท้ายในระดับจังหวัด เป็นการนำเสนอในรูปแบบนิทรรศการโดยมีนักศึกษา คอยให้คำอธิบาย จัดขึ้นที่ ณ ห้องประชุมสโมสรจังหวัดทหารบกสระแก้ว มีการเชิญผู้ว่าราชการจังหวัด ตัวแทนหน่วยราชการทุกภาคส่วน มาร่วมในการนำเสนองาน ให้ข้อคิดเห็น และ ร่วมกันลงคะแนน คัดเลือกผลงานที่น่าสนใจจำนวน 3 ชิ้นงาน

7. ผลลัพธ์หรือความสำเร็จ

โครงการนี้ได้ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้การทำงานร่วมกันโดยเฉพาะการทำงานและการนำเสนอ งานแก่ภาครัฐ ปัจจุบันเป็นเรื่องที่น่ายินดีที่ทางจังหวัดได้นำผลงานออกแบบของนักศึกษาไปเป็น แนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณจุดผ่านแดนถาวรบ้านคลองลึก เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2558 นับเป็นโอกาสอันดี ทางจังหวัดสระแก้วได้เชิญทีมงานอาจารย์และนักศึกษาเข้ารับมอบโล่ประกาศ เกียรติคุณจากผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว จึงนับได้ว่าโครงการนี้ประสบความสำเร็จทั้งการเรียน การสอน การสร้างสรรค์เพื่อสังคม และสร้างชื่อเสียงให้มหาวิทยาลัยรังสิตอย่างแท้จริง